

Ders Kitapları ile İlişkilendirilmiş Elektronik Eğitim İçerikleri Hakkında Bilgilendirme

Elektronik eğitim içeriği (e-içerik), bir derse ilişkin eğitim öğretim sürecini desteklemek ve zenginleştirmek için dijital ortamda, teknolojinin maksimum kullanımıyla geliştirilen etkileşimli eğitim materyali olarak nitelendirilebilir. E-içeriğin temel bileşenleri, eğitim ve öğretim programına uygun statik (metin, statik resim vb.) ve/veya dinamik (ses kayıtları, video, animasyon, simülasyon vb.) çoklu ortam unsurları ile zenginleştirilmiş, çevrim içi ya da çevrim dışı kullanılabilen öğelerdir. Bilgisayar ve diğer elektronik cihazlar yoluyla faydalanılan e-içerikler hem öğrenciler için hem de öğretmenler için öğrenme deneyimini geliştirme potansiyeline sahiptir. E-içerikler, öğrenenlerin dikkatlerini çekmek ve öğrenmeyi kalıcı hâle getirmek için basılı ve elektronik bir ders kitabının önemli unsurlarından biridir. Ders kitaplarının bütünleşmiş bir parçası olan e-içerikler, statik bilgi kaynakları olarak görülen ders kitaplarını öğrenme deneyimini zenginleştiren dinamik araçlara dönüştürme olanağı sunar. E-içerikler, ders kitaplarının bütünleşik bir parçası olarak düşünülmelidir. Bu bağlamda eğitim ve öğretim programları çerçevesinde hazırlanan ders kitapları, ilgili dersin mevzuat ve öğretim programının amacına ve yapısına uygun bir şekilde hazırlanmış e-içeriklerle desteklenmelidir. Öğrencilerde kalıcı öğrenmenin sağlanması ve öğrenilenin pekiştirilmesi amacıyla ders kitapları öğretim programlarında yer alan konu ve kazanımların içeriğine ve yapısına uygun olarak sunu, video, animasyon, simülasyon, üç boyutlu öğretim materyalleri, etkileşimli uygulama vb. içeriklerle desteklenip içerik çeşitlendirilmelidir. Söz konusu e-içerikler ders kitaplarında işlenen konulardan bağımsız değil onları destekleyici bir yapıda düşünülmelidir.

Bir e-içeriğin niteliği, içerik, format ve süreç olmak üzere 3 boyutta ele alınabilir. İçerik boyutunda bir e-içerik ders kitaplarının yazımında dikkate alınan anayasa ve kanunlara uygunluk, bilimsel yeterlilik, eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanım ve açıklamalarını kapsamı, görsel tasarım ve içerik tasarımı ile dil ve anlatım yeterliliği kriterlerine uygun olmalıdır. Ayrıca, bir e-içerik hedef yaş ve sınıf seviyesine uygun, öğrenme sürecinin her aşamasında kullanılabilecek çevrim içi ve çevrim dışı ortamda çalışabilen dijital bir eğitim materyali olarak düşünülmelidir.

Diğer taraftan e-içeriklerin sorunsuz çalışması ve etkili olabilmesi için formatına dair belirli özellikleri taşıması gerekmektedir. E-içeriklerin, öğrenme ekosisteminde düzgün bir şekilde çalışması için, zaman ve mekândan bağımsız olarak her platformdan ve her cihazdan (mobil telefon, tablet, bilgisayar, televizyon vb.) erişilebilir olmasına dikkat edilmelidir. Bunun için SCORM, xAPI, AICC, Tin Can gibi açık kaynaklı uluslararası e-içerik standart ve belirtimlerine uygun hazırlanmalı ve öğrenme yönetim sistemlerine kolayca aktarılabilir.

Bununla birlikte e-içerikler bilişim teknolojisi cihazlarının farklı ekran boyutları, çözünürlükleri ve özelliklerine uygun, bunlarla uyumlu ve kullanışlı şekilde hazırlanmalıdır. Böylece kullanıcının farklı cihazlar üzerinden e-içeriğe ulaşması mümkün olabilecektir. Bir diğer önemli nokta, içeriklerin kullanıcı dostu olacak şekilde hazırlanmasıdır. Kullanıcının içeriklere kolay ulaşmasını sağlayacak, sınıf seviyesine uygun yönlendirmelere, etkileşimli içeriklerde simge ve logoların açıklandığı organizasyon şemalarına yer verilmesi, verilen yönergelerin anlaşılır, sistematik ve tutarlı olması gerekmektedir. Kullanıcının yaş ve seviyesine uygun arayüzlerin oluşturulması bir diğer temel husustur. Arayüzler basit, anlaşılır, yol gösterici adımlara uygun hazırlanmalıdır. Öğrenmenin olabildiğince yaygın olarak gerçekleştirilebilmesi için e-içerikler internet bağlantısı olmadan -çevrim dışı da- çalışabilecek nitelikte tasarlanmalıdır.

E-içeriklerin niteliğini belirleyen diğer bir boyut süreçtir. E-içeriklerin Talim ve Terbiye Kurulu tarafından belirlenen “Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamalar” çerçevesinde beklentileri karşılamakla beraber, öğrenciyi hem bireysel hem de olabildiğince grup çalışmasına yönlendirecek şekilde tasarlanması önemlidir.

Böylece öğrencinin bilgiyi, bireysel ya da kolektif olarak yapılandırabileceği bir öğrenme süreci oluşturulabilir. E-içeriklerde bulunan etkinliklerde öğrenmenin pekiştirilmesi, kalıcılığının sağlanması, kavram yanlışlarının giderilmesi ve öğrenme motivasyonunun artırılması için geri bildirimler kullanılabilir. Kullanılması hâlinde e-içerikte geri bildirimler doğru ve zamanında verilmelidir.